

PRIJE 20 GODINA HRVATSKA JE POSTALA PARLAMENTARNA REPUBLIKA

miercuri, 20 ianuarie 2021

Republika Hrvatska je po svom državnom ure enju republika, s demokratski izabranim parlamentom - Hrvatskim saborom kao najvišim predstavnim tijelom građana, i predsjednikom Republike kao državnim poglavarom.

Ustav Republike Hrvatske usvojen je 22. prosinca 1990., nakon prvih demokratskih višestrukih parlamentarnih izbora održanih u proljeće 1990.

Ustav definira Hrvatsku kao suverenu, jedinstvenu, demokratsku i socijalnu državu. Vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu kao zajednici slobodnih i ravnopravnih državljanima.

9. studenog 2000. godine, izmjenama hrvatskog Ustava, Republika Hrvatska je od polupredsjedničke postala parlamentarna republika, spominje se povijest.hr.

Revizija Ustava donijeta je sukladno izbornim obvezama koalicije &stranaka (predvođene SDP-om i HSLS-om) koje su preuzele vlast nakon desetljeća vladavine demokratske zajednice (HDZ). Odluku o promjeni Ustava donio je Sabor sa 106 glasova za, 35 protiv i jednim suzdržanim. Predsjednik Sabora u tom trenutku bio je Zlatko Tomić iz Hrvatske seljačke stranke.

Promjenjeno je tada ime Sabora, i to iz dotadašnjeg Hrvatskog državnog sabora u Hrvatski sabor. Dodatno je precizirana i odredba po kojoj je Predsjednik Republike mogao raspustiti Sabor. Prema tome, Predsjednik države mogao je raspustiti Sabor ako na zahtjev Vlade da joj se izglaša povjerenje, Sabor to ne učini, ili ako u roku od 120 dana Dom ne donese državni proračun. Ustav je po prvi put uveden i pojmom regionalne samouprave. U odredbe o temeljnim vrednotama uvedene su i one o ravnopravnosti spolova.

Ustav je uvrštena i odredba o pozitivnoj diskriminaciji prema kojoj se za manjine zakonom može pored opština bira kog prava osigurati i posebno bira ko pravo. Uvedena je i poznata obaveza raspisa referendumu – ako ga zatraži 10 % birača.

Promjenama Ustava izmijenjene su i ovlasti predsjednika Republike Hrvatske. To ujmeno s ciljem da se dotadašnja velika uloga predsjednika, kakva je prakticirana u doba Franje Tuđmana, smanji na razinu uloge premijera. Predsjednik RH u doba tih izmjena bio je Stjepan Mesić. Poznat je njegov komentar o tome da predsjednik od sada postaje fokus.

Posljednji put Ustav je mijenjan 11. prosinca 2013. amandmanom na članak 61. kojim je određeno da je brak životna zajednica muškaraca i žena.

Rusija, Rumunjska i Ukrajina imaju polupredsjednički sustav. Isto predsjednički sustav (gdje uopće ne postoji funkcija premijera) više je karakterističan za američke zemlje. U Europi predsjednički sustav, ali s funkcijom premijera, imaju još samo Bjelorusija, Armenija i Azerbajdžan.

Tekst preuređeno Daniel Lucacela